

Технологія моніторингу професіоналізму викладача
як інструмент забезпечення якості вищої освіти

¹ Федірчик Тетяна Дмитрівна, кандидат педагогічних наук, доцент, заступник декана факультету педагогіки, психології та соціальної роботи з навчально-методичної роботи Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна

Анотація. У статті автор обґрунтовує актуальність проблеми забезпечення якості вищої освіти на сучасному етапі, розкриваючи дефініції поняття “якість вищої освіти”. На основі діяльнісного підходу розкриває сутність поняття “технологія моніторингу” та пропонує етапи моніторингової технології професіоналізму викладача як засобу забезпечення якості вищої освіти.

Ключові слова: *якість вищої освіти, професіоналізм викладача вищої школи, моніторинг, технологія моніторингу, етапи моніторингу.*

Постановка проблеми у загальному вигляді... У всьому світі освіта розглядається як ключовий фактор стабільного розвитку держави. Динаміка процесів соціально-економічної та культурної глобалізації, зростання обсягу інформації – все це підвищує вимоги до освіти як основи інтелектуального, духовного, творчого потенціалу особистості, визначального чинника життєдіяльності суспільства. Якість вищої освіти грає ключову роль у створенні єдиного Європейського освітнього простору, тому вона стає центральною в освітній політиці України. Якість освітніх послуг у вищому навчальному закладі визначається насамперед наявністю повноцінної та достовірної інформації про перебіг педагогічного процесу, механізми зовнішньої і внутрішньої оцінки результатів навчальних досягнень студентів, рівень професійної діяльності викладачів вищих навчальних закладів (ВНЗ). Найбільш надійним інструментом отримання подібної інформації є системний моніторинг, який передбачає різноаспектне вивчення факторів впливу та результатів якісної підготовки студентів, одним з яких є професіоналізм науково-педагогічних кадрів.

В Україні поки що не існує централізованої системи моніторингу якості вищої освіти, яка регламентувалась би відповідними законодавчими актами або

іншими нормативними документами. Але перші кроки на шляху формування такої системи на загальнодержавному рівні здійснюються з урахуванням того факту, що вона має стати певною інформаційною базою в структурі системи управління якістю освіти. До першочергових завдань, які має вирішити Україна в галузі вищої освіти, входять ті, що проголошують необхідність запровадження нових управлінських механізмів розвитку освіти та забезпечення її якості, заснованих на науковому підході до аналізу проблем та оперуванні достовірною статистичною інформацією, що може здійснюватись шляхом освітнього моніторингу, дослідження технології якого, як на теоретичному, так і на практичному рівнях, є актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв’язання даної проблеми... Питання організації моніторингу якості освіти на різних рівнях вивчали В. Беспалько, Н. Буркіна, А. Луцюк та ін.; організаційні засади моніторингу досліджували О. Ляшенко, В. Мокшеєв, А. Зубко; моніторинг як засіб удосконалення системи інформаційного забезпечення управління освітою проаналізовано у працях П. Анісімова, В. Зуєва, О. Майорова, Л. Шибаєва; А. Галаган, А. Савельєв, Л. Семушина розглядали моніторинг в системі стратегічного планування розвитку вищої

освіти; Т. Лукіна, О. Локшина, Т. Шамова, В. Кальней, Н. Михайлова, Н. Селезньова висвітлювали моніторинг як інструмент державного управління якістю освіти; М. Гузаїров, І. Єлісеєв, А. Сапронов трактували моніторинг як інформаційну основу в системі оцінювання й управління якістю освіти на регіональному рівні; І. Вавілова, Л. Виноградова, С. Горбатков, В. Лукманов, Т. Макарова, Е. Мухортов, Н. Нікітін узагальнювали особливості моніторингу на рівні навчального закладу.

Натомість у сучасній українській педагогічній науці недостатньо розроблені підходи до виявлення критеріїв якості вищої освіти, механізмів моніторингу та процесів його використання, відсутні компактні аналітико-діагностичні технології здійснення зворотного зв'язку, що зумовлює потребу в подальших дослідженнях означеної проблеми у системі вищої освіти.

Формулювання цілей статті... Метою даної публікації є теоретичне обґрунтування сутності освітнього моніторингу, його місця у системі управління вищою школою та обґрунтування особливостей застосування моніторингу професіоналізму викладача як інструменту в системі забезпечення якості вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження... У сучасному світі міжнародна спільнота розглядає якість освіти як один з індикаторів високої якості життя, важливу умову успішного розвитку будь-якої країни, інструмент соціальної та культурної злагоди та економічного зростання. Міжнародне співтовариство нині хвилюють питання якості освіти з проєкцією на набуття молоддю життєвих компетентностей, успішне входження в сучасне суспільство. Україна також приділяє велику увагу проблемі якості освіти, проголошуючи її "національним пріоритетом і передумовою національної безпеки держави, додержання міжнародних норм і вимог законодавства України щодо реалізації права громадян на освіту", що зазначено у "Національній доктрині розвитку освіти України" [4].

Для глибокого усвідомлення сутності проблеми проаналізуємо дефініції понять "якість вищої освіти" та "моніторинг" оскільки, аналіз і уточнення понятійно-категоріального апарату та термінології є визначальною методологічною вимогою при вивченні будь-якого явища.

Для визначення якості скористаємося тлумачним словником: *якість* – це сукупність властивостей та характеристик продукції або послуг, які надають їм здатності задовольняти потреби споживачів [7, с.88]. У зв'язку з цим, погоджуємося з точкою зору О. Величко, що *якість освіти* можна визначити як: сукупність властивостей та характеристик освітнього процесу, які надають йому спроможність формувати такий рівень професійної та громадської компетентності, який задовольняє потреби (ті, що є, або які будуть), громадян, підприємств і організацій, суспільства та держави [1, с.284]. М. Поташник визначає якість освіти особистості як співвідношення мети та результату освітньої діяльності, якщо цілі задані операційно та прогнозовані у зоні найближчого розвитку [6, с.29]. Частина дослідників поділяють думку про те, що якість освіти можна тлумачити як ступінь задоволення учасників освітнього процесу наданими навчаль-

ним закладом освітніми послугами або ступінь досягнення поставлених освітніх цілей і завдань. Поняття якості освіти включає якісні показники підготовки кадрів, фінансових умов, технологій, управління, тобто все те, що впливає на якість «продукції» закладу, а «продукцією» виступає конкурентоспроможність випускника.

Відповідно, якість вищої освіти як складна та багатаспектна проблема може бути розкрита через категорії властивості, структури, системи, кількості, ефективності, оцінки, управління тощо. Розвиваючи своє бачення сутності поняття "якості вищої освіти", Л. Кайдалова зазначає, що доцільно говорити про певні якості функціонування об'єкта, точніше ВНЗ. У найширшому розумінні термін «якість вищої освіти» вчена пропонує розглядати як єдність компонентів, які необхідно вимірювати для отримання узагальненої оцінки та здійснення управління щодо поліпшення досягнутої якості зазначеного рівня освіти, а саме: якість викладання; якість науково-педагогічних кадрів; якість освітніх програм; якість матеріально-технічної бази та інформаційно-освітнього середовища; якість тих, хто навчається, тобто студентів, абітурієнтів; якість управління; якість дослідження [2, с.16-18].

Отже, узагальнюючи різні дефініції категорії, пропонуємо *якість вищої освіти* тлумачити як певну сукупність властивостей та характеристик освітнього процесу ВНЗ, що надають йому здатність формувати такий рівень професійної компетентності студентів, який задовольнить потреби громадян, підприємств і організацій, суспільства і держави в цілому.

На сучасному етапі розвитку нашого суспільства, досить важливим є процес виявлення стану якості освіти у ВНЗ. Одним із механізмів, що спрямований саме на таку діяльність є моніторинг. У зв'язку з роботою національної системи якості освіти і введенням державних стандартів стає актуальною проблема створення цілісної системи моніторингу в закладах освіти.

Якісний рівень освіти забезпечується в світі за допомогою відповідних механізмів, що дістали назву моніторингу, що розуміється як система збору, опрацювання й поширення інформації про діяльність освітньої системи, що забезпечує безперервне стеження за її станом і прогнозування подальшого розвитку [5, с.15]. Отже, моніторинг розглядається як засіб отримання інформації про якість освітньої системи та її компонентів. Дієвість такого механізму набуває все більшого поширення і на теренах українського освітнього простору.

Варто наголосити на тому, що саме поняття «моніторинг» є цікавим з точки зору теоретичного аналізу, оскільки не має однозначного його тлумачення, тому що вивчається і використовується в різних сферах науково-практичної діяльності, адже належить як до сфери науки, так і до сфери практики (галузі управління). При цьому використовується і вивчається в означених сферах із різною метою, із нерівнозначною інтенсивністю, зберігаючи свої загальні характеристики, властивості, риси.

Проблема організації діяльності моніторингових служб та проведення порівняльних моніторингових досліджень з метою одержання об'єктивної та повної інформації про досягнутий системою освіти і вихо-

вання України рівень надзвичайно багатогранна й особливо актуальна у період докорінного реформування як самої системи освіти, так і системи державного управління нею.

Саме поняття “моніторинг” (від лат. *monitum* – нагадування, застереження; англ. *monitoring* – відстеження, контроль) у педагогічній літературі й освітній практиці тлумачиться неоднозначно. Нині широко та розповсюджено вживаються такі терміни й поняття, як “моніторинг – аналіз (самоаналіз)”, “моніторинг – педагогічна діагностика”, “моніторинг – експертиза”, “моніторинг – тестування”, “моніторинг – анкетування”, “моніторинг – опитування”, “моніторинг – аналітичне дослідження, діагностика, експертиза, перевірка, контроль, оцінювання, спостереження”, які часто взаємозаміщуються; використовуються то в одному, то в іншому значенні; не пояснюються, що вносить певний хаос в розуміння дефініції. Все це зумовлено, на нашу думку, різними підходами авторів до тлумачення тих чи інших процесів, а також багатаспектністю, багатовимірністю та суперечливістю складових, що входять до тих чи інших термінів і понять.

Моніторинг якості вищої освіти пов’язується зі спостереженням та оцінюванням результатів освіти з подальшим їх аналізом і вжиттям заходів для підвищення рівня підготовки випускників ВНЗ.

Аналізуючи погляди вчених констатуємо, що, наприклад, Г. Цехмістрова вважає, що моніторинг якості вищої освіти – це система організації, збору, зберігання, обробки і пошуку інформації про навчальну діяльність студентів та в цілому системи навчальних закладів, що забезпечує безперервне стеження за станом і прогнозуванням їх майбутнього, дає можливість визначати й оцінювати рейтинг навчальних закладів за їх показниками якості освітнього процесу [8, с.67]; В. Кремень визначає моніторинг якості вищої освіти як супровідний контроль і поточне коригування взаємодії викладача й студента в організації й здійсненні навчально-виховного процесу [3, с.13]. З огляду на це, моніторинг якості вищої освіти слід розглядати як систему, що включає взаємодію суб’єктів (зовнішніх і внутрішніх) та об’єктів (студенти, викладачі, навчальний процес).

Отже, під *моніторингом якості вищої освіти* ми розуміємо інформаційну систему, яка постійно оновлюється і поповнюється на основі безперервного дослідження стану і динаміки розвитку освіти у ВНЗ, за сукупністю визначених критеріїв, з метою вироблення управлінських рішень для коригування небажаних диспропорцій на основі аналізу зібраної інформації й прогнозування подальшого розвитку даного рівня освіти та конкретних досліджуваних процесів.

Метою моніторингу якості освіти у ВНЗ є забезпечення інформаційних умов для формування цілісного уявлення про стан освітнього процесу, про якісні й кількісні зміни в ньому. Величезне значення має усвідомлення суб’єктами цієї системи доцільності розробки реалістичної моделі моніторингу. Основними завданнями моніторингу якості вищої освіти визначаємо: розробку комплексу критеріїв та показників, що забезпечують цілісне уявлення про стан освітнього процесу, про якісні й кількісні зміни в ньому; систе-

матизацію інформації про стан і розвиток освітнього процесу ВНЗ; забезпечення регулярного й наочного представлення інформації про процеси, що відбуваються у ВНЗ; інформаційне забезпечення аналізу й прогнозування стану й розвитку освітнього процесу, вироблення управлінських рішень. Лише завдяки реалізації мети й завдань, моніторинг може стати універсальним за своїми дослідницькими і практичними можливостями механізмом впливу й корекції діяльності суб’єктів управління системою вищої освіти.

Моніторинг у сфері вищої освіти є цілісним управлінським інструментом, який дозволяє зібрати, зберегти, обробити, поширити інформацію про якісний рівень освітніх систем ВНЗ, визначити їх стан і спрогнозувати розвиток, що можливе при розробці технології (процедури) його проведення. Реалізація системи моніторингу відбувається на основі здійснення моніторингових процедур – послідовних етапів спостереження, які реалізують суб’єкти управління, що набувають ознак технологічної діяльності. Отже, доцільно виокремити поняття технологія моніторингу або моніторингова технологія, які є тотожними.

На основі проведених досліджень нами виявлено, що у найзагальнішому вигляді, *моніторингова технологія* розуміється як ретельно продумана стратегія і тактика реалізації управлінських дій, що спрямовані на визначення реального стану якості освіти, прогнозування наслідків її функціонування та визначення механізмів корекції для досягнення максимального рівня освітнього стандарту у відповідному закладі. Простіше кажучи, технологія моніторингу є певною послідовністю дій, виконання яких є необхідним для досягнення поставленої мети. Отже, *технологія моніторингу* – це своєрідний алгоритм дій, правильне виконання яких у визначеній послідовності веде до наперед запланованого, передбачуваного результату.

Технологія моніторингу професійної діяльності викладача вищої школи, на думку П. Самойленко може реалізовуватись за основними напрямками: технологічний; педагогічний; управлінський; науковий [6, с.26-28]. Кожен із напрямів має свої завдання: технологічний – передбачає організацію контролю та діагностики професійної діяльності викладачів, вивчення та аналіз результатів навчально-виховного процесу; педагогічний – надання консультативної, практичної, методичної допомоги викладачам, проведення заходів удосконалення їх майстерності, підвищення професійної та педагогічної кваліфікації; управлінський – створення сприятливого морально-психологічного клімату в педагогічному колективі для формування ініціативних творчих груп, схильних до запровадження інноваційних перетворень навчально-виховного процесу, реалізації досягнень кращого педагогічного досвіду; науковий – організацію дослідно-експериментальної роботи з апробації нових ідей, діяльності авторських шкіл викладачів-майстрів.

Реалізація технології моніторингу викладацької діяльності за будь-яким із означених напрямів включає сукупність таких основних компонентів, як: мета; завдання; методи (прийоми); засоби; форми. Окрім зазначеного, технологія здійснення моніторингу у ВНЗ включає сукупність етапів, які підлягають реалізації.

В процесі дослідження ми встановили, що мета реалізації означеної технології моніторингу полягає у визначенні, на основі обраної системи критеріїв, показників, рівня професіоналізму науково-педагогічної діяльності та на цій основі визначення якості функціонування системи вищої освіти ВНЗ, проектування подальших перспектив розвитку. Погоджуємося з точкою зору А. Шерегеди, про те, що мета технології моніторингу професійної діяльності викладача ВНЗ полягає у застосуванні моделі вимірювання якості кадрового забезпечення вищого навчального закладу, яка

представлена системною діяльністю у формі програми, плану, алгоритму, які дають змогу уявити процесуальну характеристику викладацької діяльності та поетапного досягнення проектного результату [9, с.100].

Реалізація основної мети та завдань моніторингу можлива лише за умови наявності відповідних структурних компонентів технології моніторингового дослідження професіоналізму викладача ВНЗ, для чого визначається цілісна програма, а також програмні блоки (етапи) даного процесу (див.рис.1).

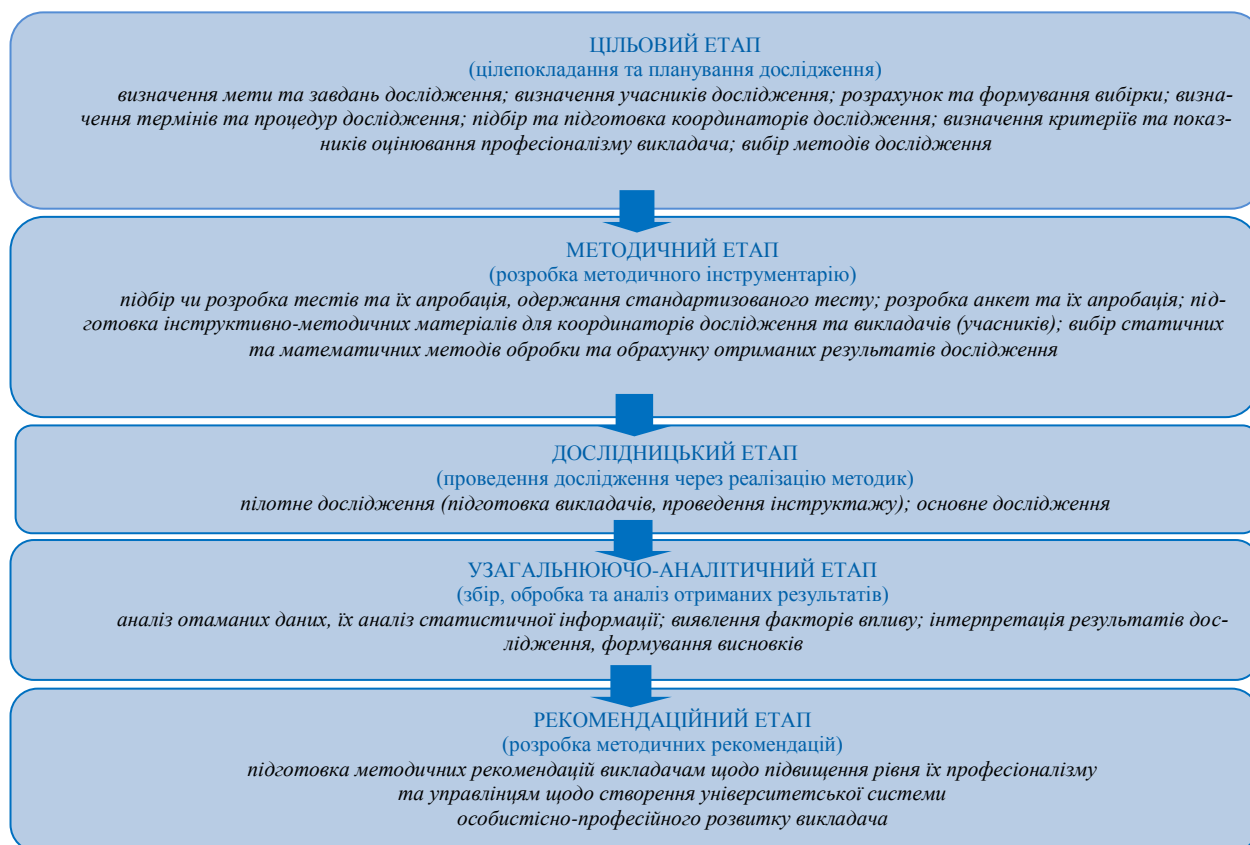

Рис. 1. Етапи технології моніторингового дослідження професіоналізму викладача ВНЗ

Вважаємо, що при системному застосуванні вищезазначеного алгоритму будуть створені умови для отримання достовірних даних про якісний стан освіти у конкретному ВНЗ; залучення всієї кількості науково-педагогічних працівників ВНЗ до участі в реалізації програми моніторингового дослідження; цілісна реалізація кожного із запланованих етапів технології моніторингового дослідження; встановлення рівня професіоналізму викладачів ВНЗ на базі визначених критеріїв; визначення відсоткового співвідношення між рівнями професіоналізму науково-педагогічних працівників; з'ясування причин відмінностей показників професіоналізму науково-педагогічних працівників; виокремлення домінуючих недоліків в різних напрямках діяльності, які переважають у більшості викладачів; визначення сильних сторін в діяльності викладачів; виявлення факторів, які впливають на ефективність науково-педагогічної діяльності викладачів; оприлюднення результатів проведеної моніторингової технології; накреслення перспектив щодо розвитку науково-педагогічного потенціалу викладачів вищої школи; запровадження програми щодо ко-

ригування та усунення недоліків в професійній діяльності викладачів ВНЗ; створення умов, які забезпечують різнобічний творчий розвиток особистості викладача й підвищення на цій основі його кваліфікації, професіоналізму, продуктивності діяльності; підготовка науково-педагогічних працівників вищої школи до наступного впровадження технології моніторингу їх професійної діяльності; залучення науково-педагогічної еліти кафедри до активної співпраці з представниками центру освітнього моніторингу для забезпечення підвищення рівня власного професіоналізму як фактору забезпечення якості професійної підготовки студентів.

Висновки. Отже, на основі вищезазначеного стверджуємо, що використання механізмів моніторингу, який є складовою системи управління якістю освіти, можна забезпечити отримання достовірних даних про ефективність функціонування вищої освіти. Попри те, що вимірюванню підлягають різні компоненти освітнього середовища у ВНЗ, ми підкреслюємо, що аналіз якості науково-педагогічної діяльності потребує розробки цілісної технології моніторингу, тобто створен-

ня алгоритму, який включатиме сукупність етапів, методів, способів, засобів для отримання достовірних результатів. Важливим моментом при розробці технології моніторингу професіоналізму викладача ВНЗ є постановка конкретної мети, та розробка завдань, реалізація яких сприятиме досягненню мети, підбір форм та методів роботи, виокремлення найефективніших засобів. В свою чергу, досліджуваний викладач також повинен бути готовим до процесу моніторингу ефективності його професійної діяльності, а для цього йому необхідно: усвідомлювати мету проведення педагогічного моніторингу, завдання, послідовність етапів його впровадження, орієнтуватись в формах роботи, які пропонуються, знати техніку замірів і методів опрацювання результатів на кожному етапі дос-

лідження, кінцевих результатів, вміти їх аналізувати, усвідомлювати висновки, раціонально застосовувати перспективи розвитку.

Таким чином, моніторинг ефективності науково-педагогічної діяльності (професіоналізму) викладача є важливим засобом управління якістю освіти, який піддається актуальному впровадженню на сучасному етапі. Однак дана проблема не вичерпана, оскільки потребує обґрунтування щодо використання даної технології в управлінській практиці на різних структурних рівнях діяльності ВНЗ та аналізу динаміки розвитку професіоналізму викладача у процесі її застосування, на що спрямовуватимуться подальші дослідження.

ЛІТЕРАТУРА

(REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Величко О.Г. Якість освіти – проблеми й перспективи (за матеріалами 45 Європейського конгресу якості, 18-19 вересня 2001р., Стамбул, Туреччина) / О. Г. Величко, С. Й. Пинчук // Проблеми освіти: наук. зб. / Ін-т інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. – К., 2003. – Вип. 34. – С. 282-286.
Velichko O.G. Qualitative Education – problems and prospects (materials for 45 European Congress as, September 18-19, 2001., Istanbul, Turkey) / O.G.Velichko, S. J. Pinchuk // Problems of Education: scientific collection / Institute of Innovative Technology and Education of the Ministry of Education and Science of Ukraine. – K., 2003. – Issue. 34. – P. 282-286.
2. Кайдалова Л.Г. Управління та забезпечення якості освіти у вищих навчальних закладах / Л. Г. Кайдалова // Проблеми освіти: наук. зб. / Ін-т інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. – К., 2007. – Вип. 53. – С. 16-19.
Kaydalova L.G. Management and quality assurance in higher education / L.G. Kaydalova // Problems of Education: Research Collection / Institute of Innovative Technology and Education of the Ministry of Education and Science of Ukraine. - K., 2007. - Issue. 53. - P. 16-19.
3. Кремень В. Г. Освіта в Україні: стан і перспективи розвитку / В. Г. Кремень // Неперервна професійна освіта: теорія і практика: зб. наук. праць. – 2001. – Ч. 1. – С. 5-14.
Kremen V.G. Education in Ukraine: status and prospects / VG Kremen // Continuing professional education: theory and practice: a collection of papers. - 2001. P.1. - P. 5-14.
4. Національна доктрина розвитку освіти // Нормативно-правове забезпечення освіти. У 4 ч. - Х.: Вид. Гр. "Основа", 2004. – Ч. 1. – С.5-24.
5. Прокопенко А.І. Наукові основи управління в системі освіти: монографія / А. І. Прокопенко. – Х.: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2005. – 304 с.
Prokopenko A.I. Scientific foundations of the education system: monograph / A. Prokopenko. - Kharkiv, Kharkiv National Pedagogical University of G.S.Scovoroda, 2005. - 304 p.
6. Самойленко П.И. Профессиональная компетентность преподавателя высшей и средней профессиональной школы / П.И. Самойленко. // Специалист. – 2005. – № 8. – С. 26-28.
Samojlenko P.I. The professional competence of teachers in higher and secondary vocational schools / P.I. Samojlenko // Specialist. - 2005. - № 8. - P. 26-28.
7. Тлумачний словник української мови: Понад 12500 слів/ за ред. В. Калашника – 2-ге вид., виправлене і доповнене. – Х.: Прапор, 2005. – 992 с.
Ukrainian Language Dictionary: Over 12500 words / edited by W. Kalashnyk - 2nd edition, revised and enlarged. - Kharkov.: Flag, 2005. - 992 p.
8. Цехмістрова Г.П. Моніторинг якості професійної освіти / Г.П. Цехмістрова // Вища школа. – 2005. – №1. – С. 66-72.
Tsehmistrova G.P. Monitoring the quality of vocational education / G.P. Tsehmistrova // High School. - 2005. - № 1. - P. 66-72.
9. Шерегеда А.Ф. Моніторинг якості освіти навчальних закладів та їх атестація: Навч.-метод. посіб. / А. Ф. Шерегеда. – Житомир: Рута, 2012. – 109 с.
Shereheda A.F. Monitoring Education Quality education and certification: Teach method handbook. / A.F. Sheheda. - Zhytomyr: Ruta, 2012. - 109 p.

Fedirchuk T.D. The Technology of a Teacher`s Professionalism Monitoring as an Instrument of Providing a Qualitative Higher Education

Abstract. In the modern world the international society regards a qualitative education as one of the indicators of the high quality of life and as an important condition of the successful development of any country. Ukraine also pays a big attention to the problem of the quality of education proclaiming it "a national priority" which is noted in "The National Doctrine of the Development of Education in Ukraine". A qualitative level of education is provided in the world with the help of the certain mechanism called monitoring which is considered to be a means of receiving information about the quality of the educational system and its components. The efficacy of such a mechanism is being popularized more and more in the Ukrainian educational environment. The monitoring in the sphere of higher education is an integral administrative instrument which allows to gather, keep, process and spread information about the qualitative level of educational systems, to define their condition and predict their development which is possible with the working out the technology (procedure) of its realization. On the basis of our research it was revealed that the monitoring technology is a thoroughly considered strategy and tactics of the realization of administrative actions which are directed to the definition of a real state of educational quality, the prediction of the consequences of its functioning and the definition of the correction mechanisms necessary to reach the maximum level of the educational standard at an institution. The technology of professional monitoring of a higher education teacher can be realized in the following main directions: technological, pedagogical, administrative and scientific. Every direction has its own tasks. The realization of the main goal and the tasks of the monitoring is possible only with the corresponding structural components of the teacher's professionalism monitoring research. An integral program as well as program blocks

(stages) of this process must be defined. The stages of this technology are purpose setting (setting the purpose and planning the research), methodical (working out the methodical instruments), research (carrying out the research through the realization of the methods), generalizing-analytical (gathering, processing and the analysis of the received results), recommendations (elaboration of the methodical recommendations). To sum up, only the usage of an integral system of the monitoring research, which is a part of the system of higher education quality management, can give an opportunity to evaluate the level of higher education specialists' potential objectively.

Keywords: *quality of higher education, professionalism of a higher education teacher, monitoring, monitoring technology, stages of monitoring.*

Федирчик Т.Д. Технология мониторинга профессионализма преподавателя как инструмент обеспечения качества высшего образования

Аннотация. В современном мире международное общество рассматривает качественное образование как один из индикаторов высокого качества жизни, важное условие развития любой страны. Украина также уделяет большое внимание проблеме качества образования, огласив ее “национальным приоритетом”, что обусловлено в “Национальной доктрине развития образования Украины”. Качественный уровень образования обеспечивается в мире при помощи соответствующих механизмов, которые получили название мониторинга и рассматривается как средство получения информации о качестве образовательной системы и ее компонентов. Действенность такого механизма приобретает все большее распространения и в украинском образовательном пространстве. Мониторинг в сфере высшего образования есть целостным управленческим инструментом, который позволяет собрать, сберечь, обработать, распространить информацию качественном уровне образовательных систем, определить их состояние и спрогнозировать развитие, что возможно при разработке технологии (процедуры) его проведения. На основе проведенных исследований нами установлено, что мониторинговая технология – это старательно продуманная стратегия и тактика реализация управленческих действий, которые направлены на определение реального состояния качества образования, прогнозирования результатов ее функционирования и определение механизмов коррекции для достижения максимального уровня образовательного стандарта в учебном заведении. Технология мониторинга профессионализма преподавателя высшей школы может осуществляться за основными направлениями: технологический, педагогический, управленческий, научный, каждый из которых имеет свои задания. Реализация основной цели и задач мониторинга возможна только при условии наличия соответствующих структурных компонентов технологии мониторингового исследования профессионализма преподавателя, с целью чего определяется целостная программа, а также программные блоки (этапы) данного процесса. К этапам обозначенной технологии относим: целевой (формирование целей и планирование исследования); методический (разработка методического инструментария); исследовательский (проведения исследования с помощью реализации методик); обобщающе-аналитический (сбор, обработка и анализ полученных результатов); рекомендательный (разработка методических рекомендаций). Таким образом, только использование целостной системы мониторинговых исследований, которая является составляющей системы управления качеством высшего образования, даст возможность объективно оценить уровень кадрового потенциала высшего учебного заведения.

Ключевые слова: *качество высшего образования, профессионализм преподавателя высшей школы, мониторинг, технология мониторинга, этапы мониторинга.*